

Система уроків з вивчення творчості Івана Франка

Лірична збірка "З вершин і низин".

Аналіз поетичних творів "Гімн", "Сікстинська мадонна"

Урок другий

Людмила Назаренко,

вчитель-методист

м. Миколаїв

Проектно-конструкторська модель уроку літератури

I. Інформаційна картка уроку літератури

Мета літературної освіти: збагатити знання про великого письменника І. Франка як незламного оптиміста, самовідданого борця за рух уперед до нового щасливого життя через ознайомлення з поетичною збіркою "З вершин і низин"; проаналізувати поезію "Гімн"; розвивати в учнів навички ідейно-художнього аналізу ліричних творів; розкрити красу і глибину змісту в поезії "Сікстинська мадонна"; учити передавати власні почуття від вірша; розвивати естетичні смаки, спостережливість, пошукові вміння; виховувати шанобливе ставлення до жінки-матері, почуття патріотизму, активної життєвої позиції, любов до творів мистецтва.

Цілі: вміти пояснювати багатозначність понять "вершини" і "низини" в назві збірки; з'ясувати жанрові особливості поетичних творів І. Франка; усвідомити обгороджуючий вплив мистецтва на людину.

Завдання: з'ясувати існуючі суперечки про роль краси та чистоти образу Богоматері; ознайомити з творчістю великих майстрів Відродження; розпізнати сонет серед інших творів; аналізувати поезії, вміти визначити й пояснювати символіку "Гімну", вміти розкрити значення поняття "вічний революціонер"; осмислити символ вічної жіночності, материнства, краси в поезії "Сікстинська мадонна"; визначити жанрові та ритмомелодичні особливості поезій; вказати вплив епохи Відродження на створення художніх образів І. Франком; виразно читати поетичні твори І. Франка, використовуючи засоби виразності.

Змістові лінії літературної освіти:

Л — опрацювання художнього твору в єдності його історичних та естетичних вимірів;

А — система людських і національних цінностей;

К — революційна програма боротьби, ідеал жінки в поезії;

М — зв'язне висловлювання за планом; на задану тему;

Д — збір та трансформування здобутої інформації, входження в синергетичний життєвий і літературно-мистецький простір.

Компетенції учня-читача: домінувальні: читачка, літературознавча; **фонові:** комунікативно-мовленнєва, когнітивна, соціальна, діяльнісно-операційна.

Очікувані (плановані) результати: читання й розуміння поетичних творів, накопичення емоційно-чуттєвого досвіду, вміння поєднувати інтелектуальні здібності та образні компоненти.

Тип і різновид уроку — ВАТ, урок культурологічного аналізу літературно-мистецького твору.

Теоретико-літературні поняття: сонет, терцина, гімн.

Літературно-мистецькі зв'язки: зображувальне мистецтво, музика, зарубіжна література.

Наочні засоби навчання: репродукція картини Рафаеля "Сікстинська мадонна", репродукція до твору "Гімн" В. Євдокименка, музика Шуберта "Аве Марія" та музика М. Лисенка до твору "Гімн".

Варіативне домашнє завдання: аналіз збірки "Зів'яле листя" + міні-вір "Ода жінці" + поетичний вір "Сучасниця".

II. Модель уроку-заняття з літератури

КОМПОЗИЦІЯ ТА СЮЖЕТНО-ЗМІСТОВІ ЛІНІЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ ШКОЛЯРІВ

Зачин уроку

I. Перевірка виконання домашнього завдання

Презентація дослідницької діяльності учнів за опрацьованими джерелами (Інтернет, паперові носії інформації) з наступними повідомленнями:

1. "З вершин і низин" — найбільша збірка в спадщині Франка.

2. Аналіз поезії "Гімн".

3. Тематичний, жанровий і емоційний діапазон збірки.

— **Методична ремарка.** Повідомлення старшо-класників супроводжується музичними творами Лисенка, Мейтуса і перемежовується читанням поезій "Гімн", "Гримить", "Гріє сонечко". Додаткові запитання ставлять учні.

Матеріал для вчителя

Визначною подією в житті Франка була друга збірка його поезій "З вершин і низин", що мала два видання. Перше видання вийшло в 1887 р., присвячено дружині Ользі Хорунжинській, містило поему "Панські жарти" та 46 поезій. Поета не задовольняла ця редакція, і в 1893р вийшло друге видання накладом Ольги Франко. Воно було значно доповнено, впорядковані розділи та цикли за тематикою. Збірка відкривалася передмовою. Грошей на друге видання не було, і Ользі практичні галичанки закидали: "Діти без сорочки, а вона між людьми збирає гроші, аби випустити "З вершин і низин" другим виданням". Обидва видання були заборонені в царській Росії. У поезіях збірки звучать заклики одстоювати справедливість, боротися зі злом, із соціальною несправедливістю, боротися за своє щасливе життя.

Критик Цеглинський виступив з рецензією на сторінках "Зорі", в якій звинувачував Франка в тому, що він хоче потопити весь світ у морі крові, закликає до всесвітньої революції. Поезії І.Франка, в яких подано проблеми сучасного поету життя, критик називає

"низинами". Цеглинського дратувало, що І. Франко у своїх поезіях показав горе, нужду, голод, поневір'яння експлуатованих мас.

М. Коцюбинський у своїх відгуках про цю збірку говорив, що вона була видатним явищем у житті українського суспільства, що її із захопленням читала молодь і вся прогресивна інтелігенція. Збірка володіла умами людей, вона вселяла читачам віру в світле майбутнє людства.

У поезіях збірки розкрита краса підгірського краю і тонкі людські почуття. У літературу ввійшов новий літературний герой — борець за соціальні й національні права знедоленого народу. Збірка "З вершин і низин" — найбільша в спадщині Франка не лише за обсягом, а й за проблематикою, мотивами, ідеями, образами. Тематичний, жанровий і емоційний діапазон збірки дивовижно широкий: політичні вірші, громадянські, особисті, пейзажні, сатиричні, інтимні, сатиричні, гімни, веснянки, послання, ідилії, поеми. Поезії об'єднані в ідейно-тематичні цикли: "Веснянки", "Осінні думи", "Скорбні пісні", "Нічні думи", "Думи пролетарія", "Excelsior" ("вгору на вершини"), "Галицькі образки" та інші, які входять до 7 розділів збірки. Центральна проблема збірки — доля людини і суспільства, провідний мотив збірки — полум'яний заклик до осмислення всього духовного, впевненість у оновленні суспільного життя.

Прослуховування музичного уривка на слова І. Франка "Гімн", музика М. Лисенка

Збірка відкривається віршем "Гімн", у якому поет пристрасно стверджував революційний дух народу. Поезія була написана в 1880 р. і має підзаголовок "Замість пролога". (*Пролог* — елемент композиції твору, початковий етап, в якому подається одна подія, віддалена в часі від основної дії, або повідомлення про ідейно-тематичний задум автора, мету твору. Отой дух передусім у всьому і над усе). Вірш, покладений на музику М. Лисенка, став революційним гімном. (*Гімн* (від грецького *hymnos* — урочиста пісня) — урочистий музичний твір програмного звучання). Гімн автор співає вічному революціонеру, духу, "що тіло рве до бою" з метою досягнення щастя й волі, поезія передає читачеві напругу дії. Поет вважав своїм обов'язком підтримати дух народу в боротьбі за краще майбутнє. Образ вічного революціонера сприймається як безсмертний дух народу, що не мириться з поневоленням і гнітом. Його незбориму силу не можуть подолати ані тортури, ані "тюремні царські мури, ані вимуштруване військо". Ліричний герой — борець за соціальні й національні права знедоленого народу, людина творчого мислення, енергійна. Його голос чути скрізь — "по курних хатах мужицьких, по верстатах ремісницьких". Наука, думка і воля, на думку поета, — ті сили, які здатні перетворити буття. У кінці твору в алегоричній формі виражена віра І. Франка в настання нового життя.

Алегоричні засоби поезії: дух, п'ятьма, руїна, лавина, "розвидняющийся день". Нещастя, сльози — це своєрідний біль народу. Воля — здатність до вибору діяльності та внутрішніх зусиль, необхідних для її здійснення. Щастя — стан свідомості людини, що відповідає внутрішньому та зовнішньому задоволенню в бутті. Чотиристопний хорей надає маршового ритму, алітерація [р] вказує на несхитність.

Пафос — публіцистичний.

Тема поезії — вироблення концепції незламного духом, оптимістичного, національно свідомого людства.

Ідея — заклик до вічного неспокою, тяжіння до свободи, руху вперед, до нового щасливого життя.

Текст має особливу архітектуру: ділиться на 4 десятирядкові строфи з різною системою римування. Вірш по суті є розкриттям поняття "вічний революціонер". Пісенна інтонація, урочистий тон створюються за допомогою фігур, антитез, синтаксису, повторів, анафор, риторичних заперечень, тверджень, синтаксичних паралелізмів. Національні ідеї у Франка йшли завжди поряд з гуманістичними та загальнолюдськими. Зміст вірша багатозначний, містить заклик до свого і наступних поколінь йти шляхом еволюції до волі й кращого життя. Закладені в ньому неперехідні цінності не мають ні часових, ні просторових обмежень, вони співзвучні нашій добі й актуальними є не лише для українського народу, а й для всіх народів світу, і в цьому його велика естетична сила. Поет наголошує не на руйнівних закликах, а на великій перетворюючій силі "науки, думки, волі".

Цикл "Веснянки" складається з 15 поезій, які створюють картину оновлення природи, радісно-тривожний настрій змін, що передається через алегорії. Ліричний герой то зітхає, то усміхається разом із сонечком, то дивується, то зачарований красою. Поезії пронизані пафосом торжества весняних, тобто справедливих сил. Вони утверджували непереможність нового в суспільстві. Весняний грім символізує прихід "благодатної пори", котра відроджує природу. Грім соціальних виступів є провісником благодатних, щасливих подій у житті суспільному (музику створив Мейтус).

Найкращі поезії: "Земля моя, всеплодюча мати", "Гримить", "Гріє сонечко", "Дивувалась зима", "Vivere memento".

Поезія "Гріє сонечко" складається з 3 строфоїдів. Центральний образ веснянки сіяча-орача, справжнього хазяїна землі, якого автор закликає встати і сіяти "в щасливий час золоте зерно". А щирая мати-земля віддячить орачеві...

Останній вірш, який називається "Vivere memento", перекладається з латинської словами "Пам'ятай, що живеш!". У цих словах — заклик жити, а не існувати, опиратися злу, а не коритися.

Любов до рідної землі, надія народу на соціальне та національне визволення, патріотизм звучить також у віршах циклу "Україна", "Не пора". Заклик до народу бути самим собою, духовно відродитися, подолати роз'єднаність, розбрат, одностайно стати на боротьбу — звучать в кожній строфі поезії "Не пора, не пора, не пора". Поезія "Не пора, не пора, не пора" стала однією з перших стрілецьких пісень. Музику до неї написав наш земляк, відомий історик, автор опери "Катерина", праці "Історія України-Русі" М. Аркас. Відома також мелодія, створена Д. Січинським.

"Наймит" — це другий гімн збірки, що оспівує великий волелюбний і талановитий український народ і пророкує йому вільне прийдешнє. Твір складається з 3 частин. Провідний мотив І частини — тужливий спів, який глибоко западає в душу і викликає сумний настрій. ІІ частина — алегорія. Спів наймита — це спів українського народу. Автор славить його, називає велетнем і незборимим, міцним, який надіється на краще і бореться за нього. Працьовитість і вічна могутність духовного світу народу-велетня вселяє в поета міцну віру в його щасливе майбутнє, про що йдеться в ІІІ частині. Станіслав Людкевич поклав на музику цей вірш, вибравши такий музичний жанр як кантата. (*Кантата* — великий старовинний ліричний вірш з приводу урочистої події, особи (ода). "Наймит" — це гімн волелюбному й талановитому народові.

Основна частина

Слово-звернення вчителя до учнів-читачів

Нехай мені доля вготовила муки.
Не камінь на плечі, а цілий обвал.
Я буду до щастя простягувати руки.
Я буду молитись на свій ідеал.

Г. Чубач

У кожного в житті є свої цінності, ідеали, але для кожного кохана людина — щонайліпша. Ми сприймаємо образ жінки або чоловіка, уособлюючи в ньому все найкраще. Із сивої давнини український народ опоетизовував кохання, підносив його до найсвітлішої людської мрії. У кінці XIX ст. власний варіант поетичних творів представив світові й великий українець І. Франко. Хвилюючі слова про кохання навіюють багато думок, переживань. "Сікстинська мадонна" — таку назву має вірш, що оспівує світле почуття.

II. Орієнтаційно-прогностична лінія літературної освіти

1. Корпоративне формулювання теми уроку, читацьких завдань

Спробуйте сформулювати тему уроку, читацькі завдання.

2. Умотивування наступної діяльності вчителем або/і школярами

Протягом уроку ви повинні відповісти на запитання: в чому цінність мистецького витвору Рафаеля та поезії Франка?

Кульмінаційні моменти розв'язання літературно-мистецьких завдань

III. Проективно-операційна лінія літературної освіти

1. Підготовка до сприйняття художнього твору

Кохання — найкраще людське почуття, найвище щастя, світла доля, основа злагоди. Тисячоліттями філософи й поети намагалися розгадати таємницю найсвятішого почуття — кохання. У давнину слов'яни поклонялися, окрім інших, і богам любові — Ладі, Дані. В епоху середньовіччя християнство знало про дуалістичність людини, але намагалося упокорити плоть через посередництво духу, розуму, віри. Монахи, починаючи з IV ст., сприймали Божу Матір як найчистішу і святу. Вважалось, що людина не може бути вільною від Високого, якщо надає почесні Богородиці. Церква засуджувала язичницьке обожнювання Її. Нині православна церква встановила свята на честь Божої Матері й освятила багато храмів, має багато ікон з її зображенням.

Розгляд репродукції картини Рафаеля "Сікстинська мадонна". Музичний супровід композиції "Аве Марія" Шуберта

Методична ремарка. Зв'язок творів І. Франка з іншими видами мистецтва дає можливість учням глибше зрозуміти його спадщину у світовому культурологічному контексті, у міжпредметних зв'язках. Старшокласники здатні осмислити роль і значення мистецтва, внесок кожного з митців у національну та світову скарбницю літератури і культури.

Італійський живописець і архітектор, у творчості якого відображено ідеали Високого Відродження, учень Леонардо да Вінчі й Мікеланджело, в останні роки життя писав портрети, які поставили його в один ряд з Леонардо да Вінчі. Умів тонко передавати образ людини. Невипадково друзі називали Рафаеля "Мадонnero". Впродовж усього життя Рафаель шукає гармонію краси та жіночності в образах Мадонн, адже саме образи Богоматері — Мадонни принесли йому всесвітню славу. Він зумів втілити всі найтонші відтінки почуттів у ідеї материнства, поєднати ліричність і глибоку емоційність з монументальною величністю. Від юнацької, несміливої "Мадонни Конестабіле" до вершини Рафаєлевого духу і майстерності — "Сікстинської мадонни" — простежується шлях подолання наївності та безтурботності світлої материнської любові до образу, сповненого високої духовності й неосяжного трагізму. Виконано картину на замовлення церкви святого Сікста в П'яченцо (Італія), звідси й назва її.

І сниться сон Рафаелю — казкова мадонна. Написана ним відразу, без попереднього ескізу. Здається, картина народилася в хвилину дива — завіса відкрилася, і таємниця неба з'явилася перед очима. 1754 року, незважаючи на протести італійської громадськості, монахи продали картину в Дрезден (Німеччина), де вона перебуває і сьогодні в знаменитій картинній галереї.

Кого зображено на картині? *(Легкими кроками ступає Марія по білих клубах густих млар. Вона ніжно пригортає Сина. Молода мати боса, скромно одягнена. Вона йде до людей, і щось тривожне світиться в її очах,*

передаючи сум'яття в душі Мадонни. Богоматір несе людям свого Сина, який, щоб врятувати людство від гріхів, спокутувати їхні провини, зазнає тяжких мук на хресті. Перед Мадонною та її Сином в шанобі схилились на коліна святі папа Сікст II та Варвара, вражені величчю материнського подвигу, ціною високої жертви).

Материнський образ і образ дитини не випадкові — йдеться про дуалістичність поетової душі: з хронічного тілесного низу народжується вища духовна іпостась — поезія. Багатьох не залишила байдужою ця картина. Одним з поетів, хто оспівав її красу, є І.Франко, який написав сонет "Сікстинська мадонна".

Пояснення незрозумілих слів

Пригадайте, що таке сонет.

Сонет — старовинна канонічна форма поетичного твору, що виникла в Італії в XIII ст. Це 14-рядковий вірш, написаний п'ятистопним або шестистопним ямбом, з яких спочатку йде два чотиривірші, а далі — два тривірші. У першому чотиривірші — тема, в другому — поглиблення теми, перший тривірш порушує тему, протилежну попередній, другий розв'язує цю су-перечність.

Катрен — строфа з 4 рядків.

Терцет — строфа з трьох рядків.

Іноді в сонетах використовують градацію.

Градація — розташування мовних елементів у напрямі поступового наростання чи спадання експресивно-емоційної сили.

Що, на вашу думку, означає слово неткнутий? (*Неткнутий — той, до кого не доторкнулись.*)

Постановка запитань-орієнтирів до читання твору

Хто є центральним образом поезії?

Які почуття переповнюють поета?

Читання поезії "Сікстинська мадонна" учителем

Які враження справила на вас ця поезія?

Висловіть припущення, чому саме ця картина вразила І.Франка?

Повторне читання поезії учнями

Обмін враженнями від первинного прочитання тексту

Які слова вказують на пристрасне, земне, кохання? (*У сонеті свідченням пристрасного, земного, а не ідеального кохання є слова: "Та ти й краса твоя — не казка, ні!"*)

Як змальовано образ мадонни?

І.Франко намагався дати ідеалізований, стриманий портрет дами. Риси зовнішності для нього означають лише риси зовнішності, яка набуває ціннісного смислу, символіка зникає. Згадка про красу спроможна викликати захоплення в закоханого поета, бо пов'язана з предметом його кохання. Поклоніння перед жіночою вродою зворушує читача. Зачитайте ці рядки.

Що дивує поета? Як ви це можете пояснити?

Представлення результатів дослідницько-пошукової діяльності учнів-читачів

Розгляд ілюстративного матеріалу.

Що характерним є для всіх зображень ікон? Чим вони відрізняються від картин?

Що відомо про ставлення Данте до Беатриче?

Данте облагороджує риси Беатриче, яка була прибрана в "найшляхетніший шарлатовий (червоний) колір", тобто колір Мадонни, як її зображають на іконах, під час їхньої першої зустрічі. Данте підкреслює світлоносні риси її образу:

*В своїх очах вона несе кохання.
На кого гляне, всі блаженні вмить.
Як десь іде — за нею всяк спішить,
Тріпоче серце від її вітання.
(XXI сонет)*

*Біліє перламутром личко гоже,
І свіжість і шляхетність кольорів.
Творець лише у ній одній зумів
З'єднати всі красоти без догани.
(XIX. Канцона)*

Петрарка у своїх творах розмірковував про справжні життєві цінності й доходив чисто гуманістичного висновку, що земне буття людини має свою цінність. Слід зазначити, що в Данте любов має гармонійний, непохитний зміст, є віра в те, що ідеальне не підкорюється чуттєвому, тілесному. Для Петрарки ж, як для людини нової формації, краса земна і краса небесна ставали рівноцінними. Ціннісна ієрархія "верху — низу" для нього поступово втрачала свій вищий смисл. Краса дами для нього — це світло, що приходить з неба. Це світло притягує до себе погляд, ушляхетнює та просвітлює душу. Поринувши за цим містичним променем світла, душа закоханого і сама потрапляє на небо. Така облагороджуюча сила кохання:

*Як не любов, то що це бути може?
А як любов, то що таке вона?
Добро? — Таж в ній скорбота нищівна.
Зло? — Але ж муки ці солодкі, Боже!
Горіти хочу? — бідкатись негоже.
Не хочу? — То даремна скарг луна.
Живлюща смерте, втіхо навісна!
Хто твій тягар здолати допоможе?
Чужій чи власній волі я служу?*

Неначе в просторін морську безкраю
В човні хисткому рушив без керма;
Про мудрість тут і думати дарма —
Чого я хочу — й сам уже не знаю:
Палаю в стужу, в спеку весь дрижу.
(Сонет № 132)

Вивчення, аналіз, інтерпретування поетичного твору

Як висловлює свою пристрасть Петрарка? Яку антитезу використовує?

Що означає вислів "епоха Відродження", звідки черпали сюжети митці?

Наслідуючи поетів епохи Відродження, Франко використовує християнські образи, що стають у нього, як і в Петрарки, спорідненими. Порівняйте:

*О бозі, духах мож не сумнівати
І небо й пекло казкою вважати*
(І.Франко)

*Чого я хочу — й сам уже не знаю:
Палаю в стужу, в спеку — весь дрижу.*
(Петрарка)

Другий катрен розпочинається словами: "Так, ти богиня! Мати, райська роже...". Яку синтаксичну фігуру використано, з якою метою? (За допомогою градації автор підносить красу земну до краси небесної.)

Поясніть, яким було ставлення І.Франка до жінки-матері? Свою думку обґрунтуйте. ("Сікстинська мадонна" — оспівування краси материнства).

З погляду сьогодення скажіть, чи змінилось з часом це ставлення? Що ми втрачаємо в процесі розвитку?

Чому автор пише: "О глянь на мене з самої висоти!"?

Його почуття позбавлене внутрішньої гармонійності, врівноваженості й спокою. Вони драматично напружені. Який засіб стає поетичним символом любовних переживань? (У І.Франка антитеза "безбожник — богиня" стає поетичним символом любовних переживань.)

Поет розкриває перед читачем історію своїх почуттів. Сердечну пристрасть відчуваємо в рядках: "Бач я, що в небесах не міг найти Богів, перед тобою клонуюсь тоже". Чи відчували ви подібні почуття?

Лірична сповідь Франка, як і поезія Петрарки, утверджувалася як цінність європейської культури. Коханню духовно підносить людину, розкриває перед нею красу буття:

*І час прийде, коли весь світ покине
Богів і духів, лиш тебе, богине,
Чтить буде вічно — тут, на полотні.*

Образ рожі (троянди) пов'язаний з образом коханої. Як ви розумієте ці рядки? (Кохання спонукає до перегляду самооцінки й духовного самовдосконалення.)

Які тропи використав автор? Поясніть їх.

Світлоносні образи Данте знаходять своє відображення в поезії Франка. У Данте Беатриче вся пройнята сьайвом. Зачитайте рядки, що вказують на надзвичайну красу жінки.

Доведіть, що прочитана поезія є сонет.

Чим "Сікстинська мадонна" Рафаеля привертає увагу?

Чим репродукція картини відрізняється від ікон?

Як окреслено самотність і винятковість особистості у творах Рафаеля, Франка?

У чому цінність мистецького витвору Рафаеля та поезії Франка?

Яка основна думка сонета?

IV. Літературно-мистецька діяльність читачів Усне повідомлення

Чуттєве сприйняття показує нам образ материнської любові. Підготуйте, будь ласка, усне висловлювання "Образ жінки-матері у творчості Рафаеля Санті й Івана Франка".

Пропоную до вашої уваги вірш, написаний ученицею 10 класу МСЗШ I—III ступенів № 45 А. Карповською.

*Своїм життям завдячую тобі,
Моя матусе, — пісне солов'їна!
Любов свою ти віддала мені,
Свята моя, моя єдина!*

*Твоїм теплом зігріті мої крила,
Моя душа твоїм вогнем палає,
І сильний вітер не зірве мої вітрила,
Хоч ти не поруч, збережеш, я знаю.*

*Ти мій талант, наснага і натхнення,
Високі мрії на шляху моїм,
Щасливу зірку, що відкрию в небі,
На всі віки назву ім'ям твоїм.*

*Живи сто років в щасті і пошані,
В очах без смутку, в серці без журби.
І ці слова — молитва рідній мамі:
"Своїм життям завдячую тобі..."*

Конкурс читців. Визначення переможців

V. Рефлексивно-корективна лінія контролю

літературної освіти, читацького досвіду учнів

Обмін враженнями від почутого, прочитаного

(за творчістю письменника)

Яке враження справив на вас сонет?

Яким у вашій уяві постає образ автора, судячи із прочитаних творів?

Які патріотичні вірші вам особливо сподобалися і чому?

Оперативний контроль літературно-читацького досвіду учнів

Чого ви навчилися, аналізуючи поезії, що нове зацікавило?

Які виникли труднощі під час виконання завдань? Як види мистецтва допомагали впливати на почуття?

Чи маєте бажання поділитись враженнями з батьками, знайомими?

Кінцівка-розв'язка уроку

VI. Заключне слово-епілог словесника

Дякую за урок, на згадку — вірш І. Франка "Не забудь, не забудь..."

*Не забудь, не забудь
Юних днів, днів весни —
Путь життя, темну путь
Проясняють вони.
Бо минуть — далі труд
В самоті і глуші,
Мозолі наростуть
На руках і душі.
Зсушить серце жура,
Сколють ноги терни,
О, тоді май життя
Вдячно ти спом'яни.
О, тоді ясні сні
Оживлять твою путь...
Юних днів, днів весни
Не забудь, не забудь.*

VII. Варіативні завдання домашньої читацької роботи

Аналіз збірки "Зів'яле листя" + міні-твір "Образ жінки-матері у творчості І. Франка" + поетичний твір "Ода жінці".